

Nicolaus de lyra q̄ duo dies vltimi fuerunt dicti p̄pter cōminacionem tantū sicut etiā dixit Ionas de xl. dieb⁹. Prim⁹ vero dies fuit p̄ modum sententię diffinitive quare pestilencia fuit tantū illa die. Ideo subditur in textu Cumq̄ extendisset manum suam angelus domini super iherusalem vt disperderet eam misertus est dñs sup afflictionem et ait angelo p̄cipienti populuz Sufficit nūc contine manū tuā. Tali pestilencia p̄cussus fuit populus ille. Nos vero dieb⁹ istis magnas clades fieri vidimus et pestilencijs pene Italiam deuastatam poscentib⁹ quidez p̄ccatis populoz frequēcius pestilencie irumpūt. Ideo timendus est deus quia ipse viuificat et mortificat qui est benedictus in secula seculozum Amen.

Primo decimus quintus de iudicio dei cōtra senachereb nōmē dñi blasphemātem

Sandum et ineffabile nomen dei sic vilu it in ore christi amorum vt illud blasphemari et maledici ducatur quasi pro nichilo. Aperiūt namq̄ multi fetidum os in blasphemias impias creatoris sui et irreuerēter sacilegis buccis lacerant altissi

mā maiestatem regis regū et domini angeloz et hominū p̄ quibus in hoc sermone bene esse arbitratu sum iudicium dei de promere contra senachereb blasphemantem. In illo siquidē speculabimur q̄ graue sit peccatum blasphemā et maledictio dei de quo tua misteria p̄ponimus cōtemplanda

Primū dicitur supbie et violence

Secūdu maledictiōis et blasphemie

Terū puniōis et vindicte

De superbia et fraude senachereb regis

Capitulū primū.

Insatiabilis est animus ambiciosoz quib⁹ nec ipse mundus totus sufficere potest. patet hoc in senachereb de quo. iij. Regum. xvij dicitur q̄ anno. xiiij. regis Ezechie ascendit senachereb rex assiriorum ad vniuersas ciuitates iuda munitas et cepit eas tunc misit ezechias nuncios ad regē assiriorum. Nicolaus de lyra dicit q̄ ezechias sciens populum sibi subiectum et agac̄ patrem suum deum multipliciter offendisse merito timuit ne in vindictam dicitur malozum p̄mitteretur rex assiriorum venire ad

destructionem civitatis iherusalem ubi vigeat diuini cultus de quo ipse erat zelatissimus Quare reputans peccatum patris sui non deos misit dicens Peccavi recte de a me et omne quod impo fueris mihi feram Prudenter in hoc egit vt dicit Aug. xvi. de ciuitate dei ca. ij. In omnibus se re gentibus quodammodo vix nature ista psonat vt subiu gari victoribus mallent quibus contingit vincti qd bellica omnia vastatione deleti Indixit itaqz rex assirorum ezechie trecenta talenta argenti et triginta aurum Deditqz ezechias omne argentum quod reperit fuerat in domo domini et in thesauris regis Et cum non sufficeret cofregit valuas templi dei et laminas aureas quas ipse affixerat ad decorum et dedit eas regi assirorum Dicit nicol. de lyra qd ex hoc accipitur argumentum qd principes in necessitate p conseruacione reipublice pnt accipere de thesauris ecclie Nam vt dicitur xij. q. ij. c. Aurum habet etiam non vt seruet sed vt erogat Sed vero magister in hystoria. accepta pecunia rex assirorum sub pacto i pace dimittendi regnum ezechie infideliter agens pactum non seruauit sed misit exercitum et nuncios in iherusalem ad terram ezechiam vt terram red

deret civitatem et populus tras ferretur in assirios et cultus domini de iherusalem auferretur Quod nullo modo ezechias fecit s restitit Et conuocans populum exhortatus fuit ad defendendum templum sanctum et gentem Quia vero in hoc capitulo de regno assirorum fit mentio. ideo de illa consideremus tria

- Primo originem
- Secundo dilatacionem
- Tercio terminacionem

De regno et monarchia assirorum et primo de ortu eius

Primum consideremus regni assirorum originem Dicit magister in historia super genesim post capitulum de morte abrahe Exortus est regnum assirorum vicesimo quinto anno Paruch proau abrahe sub belo Quid quidem intelligendum est quantum ad regni initium Nam belus primus intravit assiriam et parum obtinuit in ea sed eo mortuo filius eius minus vt refert Iustinus et hotoisius totam assiriam occupauit et in regione assirorum edificauit ciuitatem quam minue nominauit anno regni sui quadragiesimo nono Quinquaginta autem annis bella finitimis intulit Qui duz deficientem a se

oppugnat urbē sagitta idus in-
terijt. et ut dicit **Horos** 9 li. i. Re-
gnum affricorum vsq; ad sarda-
napallū ānis mille centū sexa-
ginta actū est **Ph.** li. xiiij. et hi.
Affrica inquit vocata est ab as-
sur filio sem qui eam regionem
post diluuiū primus incoluit hęc
ab ortu indiam a meridie medi-
am tangit ab occiduo tigam a
septentrione montē eucaſiū ubi
porte caspie sunt.

De magnificencia regni affri-
corum.

Secundo cōsiderem⁹ illi⁹
regni dilatacionē. Fuit
em̄ regnū illd̄ amplissi-
mū. de quo **Aug.** li. xvij. de ciu.
dei. ij. c. ait. Duo regna cerni-
mus longe ceteris p̄uenisse cla-
tiora. affricorū p̄mū deinde cō-
manorū ut tēporib⁹ ita locis in-
se ordinata atq; distincta. nam
quomō illud p̄ius hęc posterius
eo modo illud in oriente hęc i oc-
cidente surrexit. et infra subdit
Aug. quātum atinet ad p̄mū
imperium nullum maius p̄mis
temporibus q̄ affricorū fuit nec
tam longe lateq; diffusūz quip-
probi minus rex belī filius vni-
uersam asiam que totius orbis
ad numerum pertinet tertia di-
citur. ad magnitudinem vero di-

india reperitur vsq; ad libie fines
subegisse traditur. Polus quippe
indis in ptibus orientis nō do-
minabatur quostamen eo defū-
cto semiramis vxor eius est ag-
gressa bellando ita factum est ut
quicūq; in illis terris populi seu
reges erant affricorum regno di-
cōm̄q; parent et quicquid im-
paretur efficerent

De fine et terminacōe regni
affricorum.

Quāto cōsideremus regni
affricorū terminacionē
Scdm̄ enim magistrū
in hyst. sco. sup. iij. li. R. c. de
Ozia sub Ozia rege iuda termi-
nata est monarchia affricorū
Nam sardanapallus vltimus
monarcha vidus ab arbate me-
do semetipsum cōcremauit. De
hoc inquit **Iustinus** libro. i. sar-
danapallus fuit vltimus rex affri-
corum omni muliere corrupcōe
mollitiē corporis et lasciuia o-
culorū omnes femias antecelles
Sed hic dubitatur si tēpore ozie
defecit monarchia affricorū quō
senachyrib erat rex affricorū Nā
post Oziam regnauit Joathan
vt p. iij. R. xv. et post Joathā
Agacz. et post Agacz ezechias
cuius tēpore senachyrib rex erat
affricorū. Rndet magister in hys-
to sup. iij. li. R. q. p. sardana

pullū fuerunt reges assiriorum sine monarchia potētes vsq; ad subuersionem minue

De blasphemia senacherib

Capitulum secundum

In vicijs suis cōfides senacherib deum blasphemare ac maledicere aui sui temeratio presumpsit. Quod quidem fecit tabus vicib9

Prima p tabfacen

Secunda p eūdem

Tercia p suas litteras

In Damavice blasphemauit deum per tabfacen. Et enim dicitur .iiij. R. xvij. Itē dicitur factens iurandum senacherib misit ad obsidendum iherusalem cartan et tabfacen cum exercitu valido. Vocauerunt autē regē ad colloquium et noluit exire. Dicit nicolaus de lyra quia fuerat expertus fraudem post solutionem pecunie. ideo timebat dē prodicōe. Nam vt ait vegecius libro .ij. de re militari. frequens cōuencōnes pacisq; similitudo credulis magis nocere qm arma. Misit ergo ezechias eliachim pontificem et sobnaz scūbam et ioachim acōmentarijs et loquebatur ad eos hebraice et dicebat. Ezechia in quo cōfidis vt audeas rebellare. Si cōfidis in rege egiptio inuiteris ba

culo antudineo si spem ponis in deo tuo nunquid dñi gentium et israhel liberauerūt eos de manu mea

Secundo blasphemauit deum per prefatum tabfacen. Naz cum loqueretur audiente populo eliachim et socij rogabant eum vt loqueretur eis sicāte et non iudaice audiente populo qui erat super murum. ne scilicet populus terretur ex verbis tabfaces. et quia in verbis suis intermiscibat verba blasphemie. Sed3 nicolaū de lyra. ex hoc dicunt hebrei qd iste tabfaces erat iudeus natione. sed derelicta lege conuersus est ad gentilitatem. Magister in hystoria dicit qd erat samarites. Et quidā aiūt eū filiū fuisse psai qui trāsierat ad assirios et susceperat ritum gentium. Iste ergo tabfaces exclamauit etiam ad populum. Dixit rex magnus assiriorum. Faate meū quod vobis utile est ne comedatis stercora vestra et bibatis vinam vestram. egrediamini ad me et vtimini bonis vestris. nolite audire ezechiam qui vos decipit dicens. dominus liberabit nos. Nunquid liberauerunt dñi gentium terraz suam de manu regis assiriorum et multa alia referendo ponebat in deo falsitatē et decepōz et saluandi impossibilitatē. plus at tacuit et nihil respondit

SR 3

Tercio blasphemavit senacharib deum quoniam litteras comminationis et terribiles misit ezechie ut enim habetur .iiij. Reg. xix. ca. Reversus est rabaces ad regem assicionum post expugnationem lobniam. Nam ut dicit magister in hystoria. Senacharib transiuerat ad egiptum expugnandum ut triumphas rediret et euertiret iherusalem. Interim ergo misit litteras ezechie in quibus inter cetera dicebat. Non te seducat deus tuus in quo habes fiduciam et plura alia scripsit in contumeliam dei et ut puto sui omnes similia loquebantur spernentes et deridentes magnu deum et immortalem.

De tremenda plaga senacharib et exercitus eius

Capitulum tertium

Quia deus ferre blasphemias et contumelias interrogatas nomini suo. Sed contra senacharib suosque effudit iram indignationis sue. Ad quod inuestigandum tria in ista parte consideremus.

Primo ezechie zelum et orationem

Secundo exercitus occasionem
Tercio senacharib pempcos

De zelo et oratione ezechie.

Primo consideremus ezechie zelum et orationem. Cum enim ad ipsum reuersi fuissent illi quos miserat ab rabacen nunciaissent que verba illius blasphemie scidit ezechias vestimenta sua et operatus est sacco ledis et litteras senacharib ascendit in domum domini et expandit litteras coram populo a tibi coram deo et orauit dicens. Domine deus israel qui sedes super cherubim. id est presides omni creature etiam angelice tu es deus solus omnium regum terre tu fecisti celum et terram inclina aurem tuam et audi. id est effectum iusticie tue ostende contra senacharib qui misit ut exprobraret nobis deum uiuentem. Valua nos obsecro de manu ipsius. Tunc misit Psalam ad ezechiam confortans eum et prenuncians que ventura erant super senacharib.

Secundo consideremus exercitus occasionem. Postquam enim senacharib venit de egipto et iherusalem obsedit nocte angelus domini percussit in castris assicionum centum octoaginta quinque millia scilicet omnes robustos bellatores et principales exercitus ut scribit .iiij. Paralipomenon .xxxij. ca. Cumque diluculo surrexisset

Senachyrib vidit omnia corpo-
ra mortuorum. Dicit nicolaus de
lyra p̄m̄ hebreos q̄ corpora fue-
erunt inuenerata sub armis ⁊ ve-
stibus intactis ita q̄ populus eze-
chie potuit de facti spolia colli-
gere ⁊ sine cadauerum fetore

Tercio consideremus sena-
chyrib pempcionem. qui timens
fugit cum decem viris tantum
vt dicunt hebrei ⁊ redijt in mini-
ue. Cumq; adoraret in templo
nephrath deum suum adrame-
lech et satafach filij eius percuss-
erunt eum gladio. fugeruntq;
in terram armeniorum ⁊ regna-
uit pro eo assaradon filius eius
Magister in hystoria dicit. q̄
indignati erant maiores in pa-
trem eo q̄ filium minorem na-
tu prefecerat eis in regem. quia
magis diligebat matrem ipsi⁹
q̄ illorum. Et in hoc ostensus
est senachyrib deterior populo
quia p̄iudicio filiorum est reserua-
tus **R**abbi autem salomon asse-
rit q̄ principes regni conturbati
erant contra senachyrib eo q̄ fi-
lij eorum et amici erant mortui
modo predicto p̄pter eius blas-
phemiam et superbiā contra de-
um isrl̄. p̄pter quod tractabāt
de morte ipsius. Quod cum ad
eius aures peruenisset intrauit
templum dei sui orans et p̄mit-
tens q̄ si hoc periculum euaderet
in eius honorem duos filios p̄-

dictos sacrificaret. Quod cum
illis innotuisset eū interfecerunt
ne ab eo interficerentur. Neq;
fauolam rem putandus est loq;
rabbi salomō de voto ymolādi
filios. Quomā dum pernicies
p̄dolatric totum p̄ne mundum
inuoluebat hoc erat demonum
malicia. vt homines sibi sacrifi-
cari sagacissime p̄curarent. De-
clarat hoc eusebius p̄aphilij li.
iij. de euangelica preparatione
vbi ait. Gentilium adhuc vā-
bus ad declarandum p̄istoruz
temporū pestem vtemur. que
adeo animos hominum inuase-
rat vt quasi demoniaci et a per-
niciosis profecto spiritibus agi-
tati liberorū sanguine scelestas
placarent virtutes. ita pater v̄-
nicum filium. dilectam mater
filiam demoni tamq̄m ouem sa-
crificabant. Ita genus homi-
num quod humanum esse natu-
ra cognoscitur ad furiam imma-
nemq; crudelitatem a demoni-
bus impellebatur que ita se ha-
beri non apud barbaros. veruz
etiā apud grecos omnis hy-
storia plena est. Nam et v̄dij ho-
minem saturno sacrificabant.
quam rem magis temporibus
postea mitigare volentes mor-
tis supplicio aliquem damna-
tum ad saturnia vsq; consec-
uabant quomodo in ipso festo
vicio grauatum immolabant.

In salamine vero insula quā an-
tiquissimis temporibus coroneaz
vocabatur usque ad Diomedis tempo-
ra Agrauale aetropis filie homo
cedebat. postea vero in templo pal-
ladis agrauale atque diomedis.
vnu enim triu fuit. diomedi homo
immolabatur qui ab adulescentibus
ter circa aram ductus tandem a
sacerdote hasta percussus et i ro-
go impositus cremabatur quaz
rem diphilus rex cipri sceleuchi
temporibus abhominatus non ho-
minem sed bouem diomedi sacri-
fici statuit. demon autem ille qui
quod fuerit non inuitus bouem pro ho-
mine suscipiebat. Ita non merito
interesse inter immolationem ho-
minis atque bestie videtur. **M**an-
nabus autem hystoricus apud egi-
pcios in etiopli homines immola-
tos fuisse in libris de pietate te-
statur quem morem amossis im-
probauit. sacrificabatur vero iu-
nomi tres in die quos inquirebant
si mundi essent quemadmodum po-
stea vituli. ceros autem homines of-
ferre pro illis tres amossis iussit
Dyomisio etiam omadio apud chi-
os appellato homo crudeliter di-
scriptus sacrificabatur. **L**acede-
mos etiam apollodorus scribit
hominem marti sacrificare soli-
tos. et phenices bellorum aut pesti-
lencie calamitatibus amissimos
saturno solebant immolare. **P**hi-
lo etiam qui pheniciam hystoriam con-

scripsit hys verbis in primo uti-
tur libro. **M**ore inquit piscis
in magnis calamitatibus atque pe-
ticulis fuisse ut ciuitatis aut ge-
tis princeps dilectissimum ex libe-
ris vel lasceti demoni quasi redem-
ptionis premium traderet et sic te-
ditum mistice iugularet. **D**yomisio
us etiam alicarnaseus vir romane
hystorie ac italice peritissimus hu-
ius sceletis testis est qui in libro
de antiquitate italica **I**ouem et
Apollinem quem decima hominum
immolata non fuerat magnas
Italie calamitates induxisse hys
verbis scribit. **N**ullus in arbori-
bus fructus ad maturitatem
que permansit sed immaturi omnes
defluebant nec spice semine re-
plebantur nec herbe pecori suffici-
entes germinabant fontes quo-
que ipsi alij bibi non poterant alij
estatis tempe deficiebant et aut
mulieres abortum patiebantur
aut nati pueri manci et discerps-
ti erant. **C**etera que hominum mul-
titudine egrotacione ac morte cre-
brius quam solebant vexabantur et
plura alia commemorat eusebi-
us que breuitatis causa dimitti-
mus quibus apparet quod rabbi sa-
lomon rationabilem causam
adduxit que filij senachrib in pa-
trem manus extenderunt. **F**acta
sunt tamen omnia ex dei iudicio
qui sic voluisti voluit iniquitatem
regis blasphemum. **D**ed et hodie

christiani in hoc grauererent
 quia de deo turpiter loquuntur illique
 suis buccis maledicis lacerant cum
 tamen omnes obligentur deum
 cum laude et reuerentia nomina
 re. Nam si falsos deos romani
 ita venerati sunt ut nihil turpe
 de ipsis loqui liceret: quanto ma
 gis nos deum verum et immortale
 honore debem? Audite di
 ligenter o christiani lauacro sa
 cramenti baptis matis regenerati quid
 eusebius paphilius lib. ij. de euā
 gelica pparatoe scribit. Roma
 inquit pbe intelligentes fa
 bularum figmenta speruerunt quod
 ab alicarnaseo dyomisio cogno
 scere poteris qui in .ij. vetuste ro
 manorum hystorie res gestas
 romuli enarrans sententiam quo
 que illius viri de dijs hys verbis
 ostendit. Non ignorauit quod dili
 genter cotidie leges et de bonis
 rebus contentio et militaris ex
 ercitatio optimam ciuitatem con
 stituit quatum rerum magnaz
 curam adhibuit a cultu deorum
 incipiens templa igitur lucos a
 ras simulacra formas et simbo
 la virtutes beneficia que a dijs
 hominibus collata sunt ceimo
 nias ac celeberrimas solemni
 tates quibus dij culti gaudent et di
 es festos ceteraque sic constituit
 ut optime grecorum reipublice
 res romana conferri possit. fabu
 las autem que de dijs traduntur

turpes atque mutiles existimans
 nec solum dijs sed neque probis
 hominibus dignas cunctas eiecit
 ac persuasit ut optime de dijs ro
 mani et existimarent et loquerentur
 Nullum enim opus immortali
 nature indignum illis attribuit
 Hec ibi. Quanta confusio igitur
 christianorum qui deum prodi
 torem impium acceptatoremque
 personarum improbe accusant alia
 que inhonesta proferunt in contu
 meliam eius. Non sic impij non
 sic benedicite et nolite maledice
 re quatenus liberet nos ipse ab om
 ni malo largiens in hoc seculo su
 am gratiam et in futuro gloriam se
 piternam Amen.

¶ De re de amussentis de iudicio dei contra nabuchodonosor superbientem

Superbo cum colla de
 us omnipotens pote
 ti virtute calcare con
 fuerat neque ullus vi
 rum inuentus est tam diues et
 magnus qui effugere potuerit
 manus eius. Est de hoc exemplum
 nabuchodonosor regis babilonis
 qui pro elatione sua humiliatus fuit
 a deo et percussus flagello singulari
 idcirco ut amoueam ad hunc diu